

8731 22/5 12: 2. Beh. af F. t. L. ang. Sikring af Udlobet ved Hvide Sande. 8732

at blive Saltvandsvegetation. Men hvis nu Hvide Sande-Projektet bliver udført, som Mindretallet har ønsket, vil Saltvandsmarsken ikke komme til at foregaa hurtigt, idet man ikke kan faa Tidevandet ind i Fjorden, og hele Kulturen i de sidste 100 Aar i alle Fjordens lavere Dele maa da omdannes i Overensstemmelse med denne Saltvandspaavirkning. Men man faar, som sagt, ingen virkelig Marskdannelse som den i Slesvig, hvilket jeg ved, at adskillige venter at man vil faa, for man kan dog ikke tænke sig Muligheden af at ville lave et Indløb til Fjorden, saa at man kunde faa Tidevandet ind i Fjorden. I saa Tilfælde maatte man faa en overordentlig kraftig Stormflod ind, som vilde medføre, at de Arealer, der derved dannedes til Marsk, maatte inddiges. I det hele taget kan jeg ikke se andet end, at hvis man gaar til dette Hvide Sande-Projekt, vil man blive nødt til at inddige paa adskillige Arealer, og det turde maaske være noget forkert at gøre dette, thi det er egentlig, om jeg saa maa sige, det fikse ved det, at Fjorden har i Aarenes Løb dannet sig saaledes, at Inddigning ikke behøves.

Det er tidt, at Digteren siger det rigtige Ord om en Ting, fordi de Digtere, der betyde noget, have den Evne at fæstne, hvad de se, paa betydningsfuld Maade. Der er ingen, der vil underkende Steen Steensen Blichers Forstaaelse af den jydsk Natur, og han siger et Sted i sine „vestjydske Profiler“ om Ringkøbing — med Formandens Tilladelse skal jeg læse et Par Linier op: „Melle den gule, gølle Ørken, og det bittersalte Vand dækker Naturen her ret af sine rige Borde. Atter ser jeg for mig Marskens grønne Flojelstøppe, men uden Bordter, uden hine uhyre Fæstningsvolde, der vidne om Fare. Selv Fjorden tjener Tipperne som Fæstningsgrav, og Sandbankerne derude ere Volde, som Fjenden hidtil hverken har oversteget eller gennembrudt. Og disse herlige Enges Omfang tiltager aarligt. Det er ret som Stavning Fjord vilde erstatte, hvad Limfjorden glæder sig fra Vinde. I Virkeligheden er der her sagt af Steen Steensen Blicher, som hayde saa udpræget Sans for den jydsk Natur, at det, vi ikke skulle gøre her, er at forhindre det, Naturen har gjort,

nemlig: at værne den lave Egn ved Ringkøbing Fjord uden det store Apparat, som man har været nødt til at bruge i de virkelige Marskegne, den store Inddigning. Men nu kommer jeg til den anden Del af Fjorden, hvor Forholdene ere helt anderledes, nemlig Tipperhalvøen, thi Tipperhalvøen er ikke nogen Saltvandsmarsk, som man maaske kan antage, efter di den er bevokset med Græsarter, der tilhøre Marsken, Harrilgræs og Fioringræs. Tipperne ere en Banke, der er kommen ud i Fjorden ved Sandflugt, en stor Sandbanke, som skylder Nymindegab-Løbet, at den er bleven Eng. Denne Halvø skylder den Omstændighed, at Nymindegab-Løbet, nogen Tid efter at Tipperne vare føgne ud i Fjorden, rejste Vandstanden, at den ikke vedblev at være en Sandflugtsørken. At det er saaledes, vil man se deraf, at der ikke er noget Kvellerbælte, som der er ved enhver Marskdannelse til en Begyndelse. At Klæglaget er saa tyndt paa Tipperne, vidner ligeledes om Rigtigheden af denne Betragtning, hvorom jeg ikke nærer nogen som helst Tvivl. Hvis man nu sænker Vandstanden i Ringkøbing Fjord, navnlig i den tørre Aarstid om Sommeren, vil man enten af Tipperengene faa Gestenge eller højere Enge med daarligere Vegetation, eller ogsaa vil der slet ingen Vegetation blive, og man vil atter faa Sandflugt paa Tipperne i alle Tilfælde gælder dette de store Arealer, der endnu ikke ere blevne bevoksede, nemlig Værn Sande og Tipper Sande. At disse kunne bevokses, er der vist ikke nogen som helst Tvivl om, og at de ogsaa ville blive det, hvis man lader Fjorden blive i Fred, næret jeg ingen Tvivl om. I de sidste 20 Aar er f. Eks. Klægbanken bleven bevokset, og der foregaa en livlig Optrøde i det hele taget i denne Del af Fjorden. Det drejer sig om meget store Arealer; hele Halvøen er 7000 Tdr. Land, cirka 3000 Tdr. Land deraf er i dette Øjeblik bevoksede paa den af mig omtalte Maade med Eng, medens de 4000 Tdr. Land ganske sikkert ville blive bevoksede i Løbet af en Aarrække. Hvis man undlader at sænke Vandstanden i Fjorden, vil det gaa med disse Arealer ved Værn Sande ganske som med Tipper Halvøen, og jeg vil antage, at naar man gjorde det, som Kommissionen af 1900 har